

NASJONALT FOLKEPANEL OM BÆREKRAFTIG FORBRUK

Åpen samling 10.desember 2024

REGISTRER DEG MED NAVN OG ORGANISASJON

- Finn dette ikonet (participants), og klikk på det
- Finn navnet ditt i listen over deltakere
 - Nettleser/Datamaskin/Laptop
 - Hold musen over navnet ditt og trykk på “More”-knappen
 - App på mobil
 - Trykk på navnet ditt
- Velg “Rename”
- Fyll ut nytt navn og ev. organisasjon du representerer.

VELKOMMEN!

**WE DO
DEMOCRACY**

PRAKTISK

- Min kollega Stine følger med på Chat, du som er gjest kan stille spørsmål der
- Ved tekniske problemer kan Thomas Evensen på direktemelding i zoom-chatten, på epost thomas.evensen@socentral.no eller mobil 917 84 859
- Takk for at du har skjermbildet på, og lyden av
- Viktig for transparensen at dere setter rett navn - og evt organisasjon

HVA ER FORMÅLET I KVELD

- Medlemmene får mulighet til å teste retningene de er på vei i
- Gi andre innbyggere, interessenter og aktører mulighet til å gi innspill
- Skape åpenhet og bevissthet rundt Folkepanelets arbeid
- Folkepanelet får verdifulle innspill til sitt videre arbeid

PROGRAM

- 17:00** Velkommen, formål og program, om folkepanel og kjøreregler
- 17:15** Første runde: Kort presentasjon av dilemmaer i plenum.
Grupper: ledet av folkepanelets medlemmer.
- Hvordan kan vi løse dilemmaet / utfordringen på en god måte (tiltak, virkemidler, hva vet vi har fungert på andre områder)?
Plenum: Oppsummering fra noen av gruppene med hovedpoeng
- 17:50** Andre runde: Presentasjon av utfordringer i plenum.
Grupper: ledet av folkepanelets medlemmer. Samme spm som første runde
Plenum: Oppsummering fra noen grupper med hovedpoeng
- 18:25** Neste steg
- 18:50** Avslutning

MEDLEMMENE

Kjønn

Kvinner	33 personer
Menn	33 personer

Bosted

Oslo og Viken	21 personer
Vestlandet	16 personer
Agder og Sør-Østlandet	9 personer
Nord-Norge	9 personer
Trøndelag	6 personer
Innlandet	5 personer

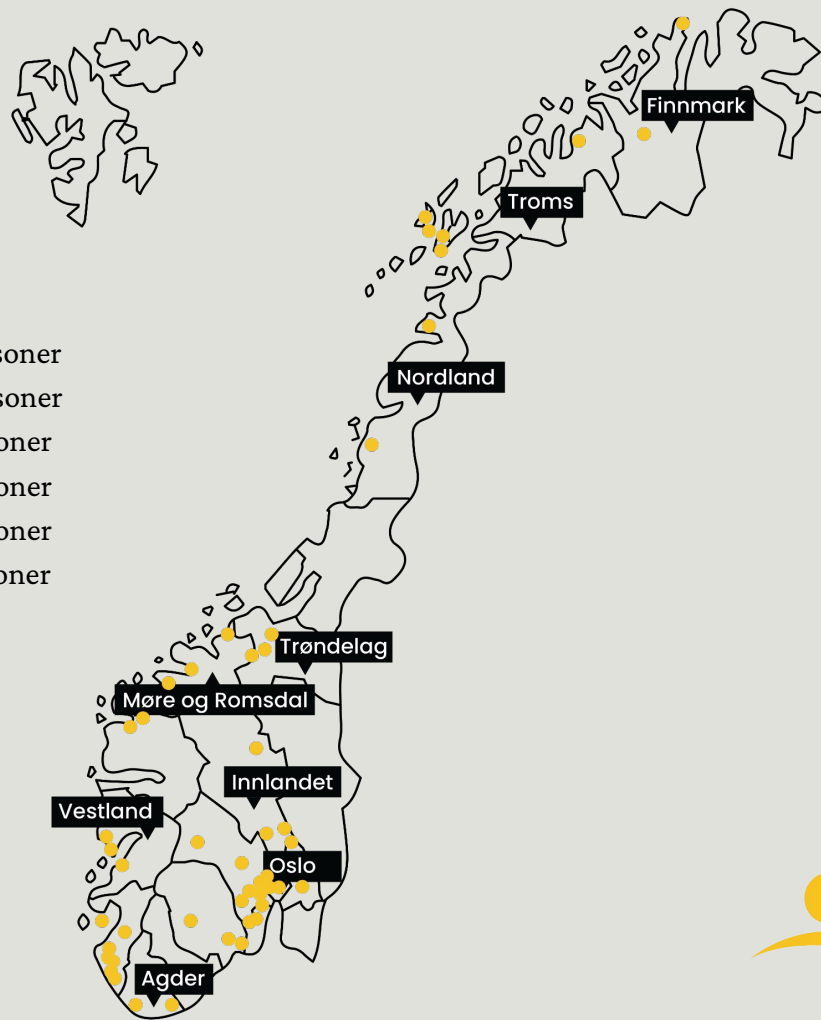
Alder

16-24	8 personer
25-44	22 personer
45-64	21 personer
65+	15 personer

Utdannelse

Grunnskole e.l.	12 personer
Videregående	26 personer
Fagskole, universitet eller høyskole	28 personer

HVEM ER I ROMMET I KVELD

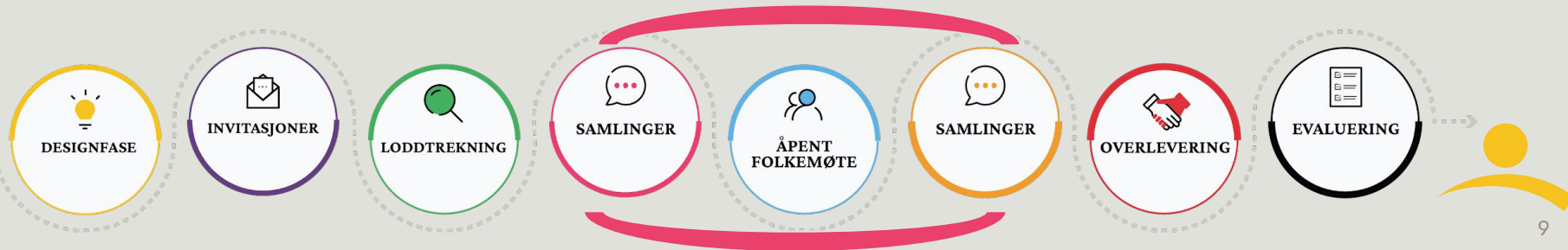
- Medlemmene inkl. gruppeledere
- Gjester
- Observatører
- Forskere - CICERO
- Ekspertgruppe
- Fagråd
- Sekretariatet: We Do Democracy og SoCentral

OPPDRA OG PROSESS

Hvordan kan vi sammen redusere overforbruket vårt av varer, samtidig som vi lever gode liv?

- Hva må til for at vi innen 2030 forbruker mindre tekstiler, sko, elektronikk, møbler og utstyr til hjem og fritid?
- Hvordan kan vi redusere overforbruket på en måte som er inkluderende og rettferdig?

MANDATET (litt forkortet)

Regjeringen har gitt folkepanelet **mandat til å utarbeide uavhengige anbefalinger** innenfor bærekraftig forbruk. Folkepanelet forplikter seg til å gi regjeringen anbefalinger og råd som svarer på dette. Folkepanelet skal **ikke fatte beslutninger**.

Digitaliserings- og forvaltningsministeren er oppdragsgiver for folkepanelet på vegne av regjeringen. Skal være til stede og **motta anbefalingene på et åpent arrangement**.

Regjeringen **forplikter seg til å svare ut anbefalingene i stortingsmeldingen** om bærekraftsmålene.

Folkepanelet skal arbeide med **utgangspunkt i fellesskapets beste** og bli enig om felles anbefalinger. Medlemmer kan komme med minoritetsuttalelser.

Regjeringens rolle er å **vurdere og svare ut** anbefalingene, men er **ikke forpliktet til å følge** eller vedta dem.

HVA ER ET FOLKEPANEL?

3 HOVEDPRINSIPPER

Tilfeldig utvalgt

Deltakerne trekkes ut i et lotteri, og speiler mangfoldet i samfunnet

Fordypning

Deltakerne får tid og mulighet til sammen med eksperter å lære om og forstå utfordringen, dilemmaer, rammer og muligheter

Rådslag

Deltakerne får delta i fasiliterede diskusjoner som ender i samstemte konkrete anbefalinger

HVORFOR?

Styrke deltakelsen

Øke tilliten

Forankre politikken

Forbedre politikken

FOLKEPANELET FØLGER PRINSIPPER FRA OECD

800 folkepanel er gjennomført i verden

FØRSTE NASJONALE FOLKEPANEL

- Folkepanel er en ny måte å involvere folk på når vi utformer politikk. For å redusere forbruket må alle bidra, og folk rundt omkring i landet vet best hvor skoen trykker. Jeg håper mange ønsker å delta, og ser fram til å få gode råd og anbefalinger fra folkepanelet, sier digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne Tung (Ap).

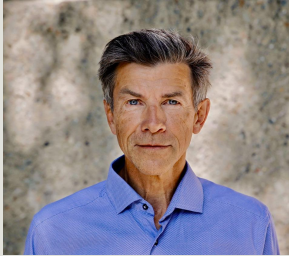
The screenshot shows a news article header from Adresseavisen. The navigation bar includes 'NYHETSSTUDIO', 'NYHETER', 'SPORT', 'KULTUR', 'DEBATT', 'UKEADRESSA', and a 'MØ' button with a menu icon. The main headline reads: 'Regjeringen ønsker flere stemmer til nasjonalt folkepanel – 40.000 er invitert'. Below the headline is a sub-headline: 'Innbyggere får nå muligheten til å påvirke nasjonal politikk gjennom et nytt folkepanel som skal gi innspill til Stortinget om bærekraftig forbruk.' At the bottom of the screenshot is a photograph of Karianne Tung, the Minister of Digitalization and Administration, speaking at a podium.

HER ER VI I PROSESSEN

EKSPERTGRUPPEN

Dag O.Hessen
Professor UIO

Silje Skuland
Forskningsleder SIFO

Hege Westskog
Seniorforsker UIO

Ottar Ness
Professor, NTNU

Christian A. Kloeckner
Professor, NTNU

Ekspertgruppens rolle:

- Råd til sekretariatet
- Foreslår innledere
- Bidrar med faglig materiale til folkepanelets medlemmer
- Medlemmene kan også stille spørsmål til ekspertgruppen

DERES GRUPPELEDERE

DETTE HAR SKJEDD

Samling 1

30. oktober kl. 17-20 (Digitalt)

Formål

- Møte hverandre
- Hva er oppgaven?
- Hvordan arbeide sammen
- Innføring i temaet og utfordringene knyttet til forbruk av Dag O.Hessen

Samling 2

16.-17. november kl. 10-16 (Gardermoen)

Formål

- Kunnskap om forbruk
 - Sirkulærøkonomi og forbruk
 - Hva har psykologi å si for atferdsendring?
 - Tekstiler, møbler og utstyr
 - Forbruksnivåer i Norge
- Muligheter og utfordringer

SKJER NÅ

Åpen samling

10. desember kl. 17-18.45 (Digitalt)

Formål

- Inspirere flere til å delta
- Få tilbakemeldinger på arbeidet
- Dialog med interessenter

Samling 3

10. desember kl. 19-20 (Digitalt)

Formål

- Faginnlegg - Sosial ulikhet i forbruk og det gode liv
- Gruppearbeid

SKAL SKJE

Samling 4

10.-11. januar kl. 10-16 (fysisk)

Formål

- Arbeide med de endelige anbefalingene

Samling 5

21. januar kl. 17-20 (Digitalt)

Formål

- Gjøre anbefalingene klare

Publisere

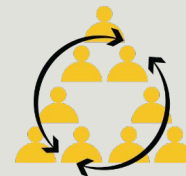
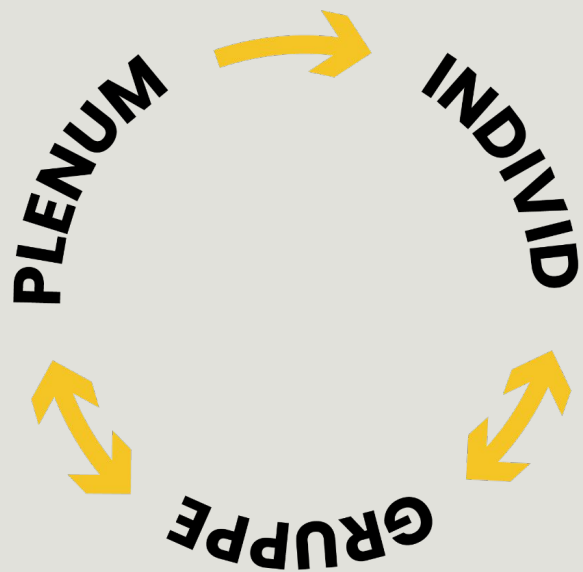
4. februar (fysisk)

Formål

- Overlevere anbefalinger til statsråd
- Offentliggjøre

SLIK SKAL VI JOBBE SAMMEN

MEDLEMMENES ROLLE I KVELD

- Hjelp dagens gjester ombord i oppgaven
- Presentere foreløpige arbeid, peke på dilemmaer og utfordringer som må løses
- Ett medlem er gruppeleder og styrer ordet
- Et annet medlem noterer alt gruppen sier i Padlet
- Lytte og anerkjenn, inviter til innspill

GJESTENES ROLLE I KVELD

- Hjelp folkepanelets medlemmer med oppgaven. Bruk av din kunnskap, hverdag osv
- Hjelp med å holde fokus på temaet i gruppen
- Bygg videre på idéer og kunnskap for å løse dilemmaene og utfordringene
- Hjelpe med å peke på ”blinde vinkler” - i form av kunnskap, problemstillinger
- “Lytt høyt” til andre perspektiver og holdninger enn dine egne
- Folkepanelets arbeid er kun foreløpig, gi bidrag som kan styrke det

GI ANDRE INNSPILL VIA HJEMMESIDE

Vi må prioritere områdene medlemmene har mest behov for innspill nå

Hvis du har andre relevante innspill eller ideer, eller kommer på noe etter denne samlingen så kan du og gi innspill til medlemmene via hjemmesiden.

Nasjonalt folkepanel om bærekraftig forbruk

[Om folkepanelet](#) ▾ [Engasjer deg](#) [Viktige datoer](#) [Siste nytt](#)

Engasjer deg

Regjeringen oppfordrer alle til å delta i den nasjonale samtalen om hvordan en fremtid med redusert forbruk kan se ut. Alle interesserte kan følge folkepanelets arbeid, komme med sine innspill og bli observatør.

Gi innspill til folkepanelet ✕

Har du innspill eller kunnskap du vil dele med folkepanelets medlemmer? Gi innspill [her](#).

Har du innspill til regjeringens bærekraftsarbeid. Gi innspill [her](#).

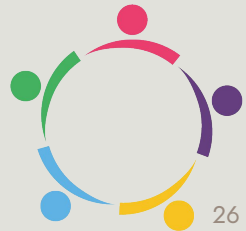
Alle kan gi faglige innspill. Dette gjelder enten du er fagperson, innbygger, representerer en virksomhet eller har andre roller. Innspillene vil mottas av sekretariatet og formidles videre til folkepanelets medlemmer.

Innspill som inneholder trusler eller æreskrenkelses vil ikke bli publisert. Disse vil heller ikke bli gitt til panelet. Folkepanelet avgjør hvordan de vil behandle innspillene de mottar.

Muligheten for å gi innspill til panelet utløper 03.01.2025.

INTRODUKSJON TIL DILEMMAENE

DILEMMA

Med dilemmaer så mener vi spørsmål hvor viktige verdier, interesser eller mål står i motsetning til hverandre. Uansett hvilket valg vi tar, så vil noen tape på det, vi må gjøre noen kompromisser.

DILEMMA 1

Hvordan kan vi omstille oss til et bærekraftig forbruk uten å skade andre samfunnsområder?

- Hvordan redusere forbruk og samtidig opprettholde et bærekraftig næringsliv?
- Hvordan kan bedrifter stimuleres?
- Hvordan kan vi skape nye inntektskilder som erstatning for nedgang i forbruk?
- Hvordan kan vi unngå stor arbeidsløshet og stagnering i norsk økonomi?

Grupper: 1, 4 og 7

DILEMMA 2

Hvordan kan vi omstille oss og samtidig sikre arbeidsplasser i Norge?

- Hvordan kan vi legge til rette for en omstilling i arbeidslivet som ivaretar de som mister oppgaver og arbeid
- Hvordan kan vi få til en tilstrekkelig omstilling uten, at vi mister tillit og balanse i Norge?
- Hvordan balansere gjenbruk med verdiskapning

Grupper: 1, 5 og 8

DILEMMA 3

Hvordan kan vi fremme teknologisk utvikling og samtidig sikre at det ikke fører til økt forbruk?

- Hvordan kan vi fremme teknologisk utvikling som en driver for grønn vekst, uten å øke forbruket? Å bli verdens mest digitaliserte land fører til økt forbruk av elektronikk og teknologi er ekstremt energikrevende
- Hvordan kan vi omstille oss til ny teknologi på en måte som ivaretar de som mister oppgaver og arbeid?
- Hvordan kan vi møte bekymringene til dem som frykter at teknologi vil erstatte deres arbeidsoppgaver?

Grupper: 2 ,6 og 7

DILEMMA 4

Hvordan håndterer vi de økonomiske konsekvenser av bærekraftig forbruk for oss som forbrukere?

- Hvordan kan vi som forbrukere omstille oss til høyere priser?
- Hvordan kan vi møte de som er dårligst stilt økonomisk og skape rettferdighet i en omstilling til et bærekraftig forbruk?

Grupper: 2, 4 og 9

DILEMMA 5

Hva er det gode liv i Norge i en fremtid med mindre forbruk av varer?

- Hvordan kan vi legge mer vekt på opplevelser heller enn flere ting å kjøpe?
- Hvordan kan vi omdefinere hva “det gode liv” er, og ikke knytte det til forbruk
- Hvordan kan vi omstille oss og samtidig sikre valgfrihet i forbruk?
- Hvordan kan vi bevare og styrke vårt fellesskap i Norge i omstillingen?

Grupper: 3, 5 og 9

DILEMMA 6

Hvordan kan vi skape bærekraftig forbruk i et samfunn basert på en målsetning om vekst?

- Hvordan håndterer vi interesser i markedet som strider mot mindre forbruk?
F.eks. selskaper kan ha interesser som går imot en grønnere verden.
- Hvordan ivaretar vi konkurransehensyn?

Grupper: 3 ,6 og 8

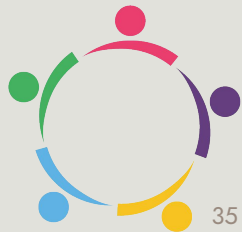
GRUPPEINDELING

- **Gruppe 1:** Dilemma 1 og 2
- **Gruppe 2:** Dilemma 3 og 4
- **Gruppe 3:** Dilemma 5 og 6
- **Gruppe 4:** Dilemma 1 og 4
- **Gruppe 5:** Dilemma 2 og 5
- **Gruppe 6:** Dilemma 3 og 6
- **Gruppe 7:** Dilemma 1 og 3
- **Gruppe 8:** Dilemma 2 og 6
- **Gruppe 9:** Dilemma 4 og 5

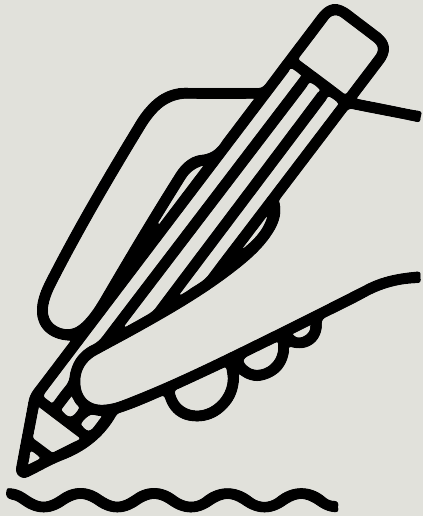

GRUPPEOPPGAVER

RUNDE 1

PRESENTASJON AV DILEMMAET

Noter ned hver for seg:
Hvordan kan vi løse
utfordringen på en god
måte?
(tiltak, virkemidler, hva
vet vi har fungert på
andre områder)

PADLET

Noter ned for gruppe:
Hvordan kan vi løse
dilemmaet på en god
måte?
(tiltak, virkemidler, hva
vet vi har fungert på
andre områder)

VI HØRER LITT FRA GRUPPENE

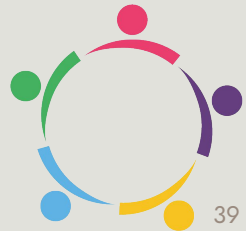
Noen deler nå, noen neste gang

Tre hovedpoeng

GRUPPEOPPGAVER

RUNDE 2

INTRODUKSJON TIL UTFORDRINGENE

1. **Politisk gjennomføringsevne**
2. **For få økonomiske insentiver for sirkulære løsninger/gjenbruk**
3. **Mangel på produsentansvar**
4. **Kulturelle barrierer og sosiale normer**
5. **Kompleksitet i regelverk**
6. **Mangel på informasjon og kompetanse i befolkningen om hvordan redusere forbruk**
7. **Teknologiske barrierer**
8. **Lite personlig ansvar som forbruker: overforbruk**

GRUPPEINDELING

Gruppe 1: Utfordring 1 og 2

Gruppe 2: Utfordring 3 og 4

Gruppe 3: Utfordring 5 og 6

Gruppe 4: Utfordring 7 og 8

Gruppe 5: Utfordring 1 og 5

Gruppe 6: Utfordring 2 og 6

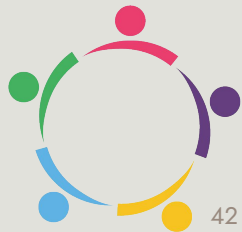
Gruppe 7: Utfordring 3 og 7

Gruppe 8: Utfordring 4 og 8

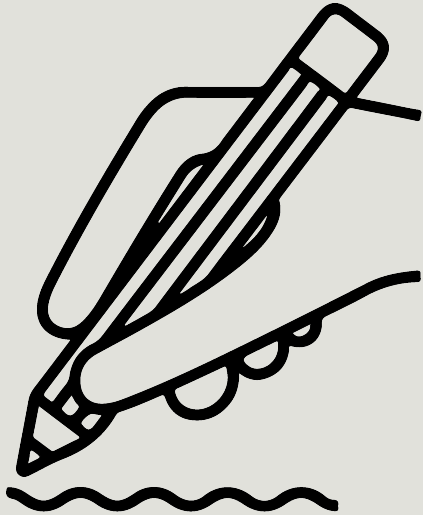
Gruppe 9: Utfordring 4 og 6

GRUPPEOPPGAVER

PRESENTASJON AV UTFORDRINGENE

Noter ned hver for seg:
Hvordan kan vi løse
utfordringen på en god
måte?
(tiltak, virkemidler, hva
vet vi har fungert på
andre områder)

GRUPPEVIS I PADLET

Noter ned for gruppe:
Hvordan kan vi løse
utfordringen på en god
måte?
(iltak, virkemidler, hva
vet vi har fungert på
andre områder)

VI HØRER LITT FRA GRUPPENE

Tre hovedpoeng fra et par av gruppene

GI INNSPILL VIA HJEMMESIDE

Hvis du har andre relevante innspill eller ideer, eller kommer på noe etter denne samlingen så kan du og gi innspill til medlemmene via hjemmesiden.

Nasjonalt folkepanel om bærekraftig forbruk

Om folkepanelet ▾ Engasjer deg Viktige datoer Siste nytt

Engasjer deg

Regjeringen oppfordrer alle til å delta i den nasjonale samtalen om hvordan en fremtid med redusert forbruk kan se ut. Alle interesserte kan følge folkepanelets arbeid, komme med sine innspill og bli observatør.

Gi innspill til folkepanelet ✕

Har du innspill eller kunnskap du vil dele med folkepanelets medlemmer? Gi innspill [her](#).

Har du innspill til regjeringens bærekraftsarbeid. Gi innspill [her](#).

Alle kan gi faglige innspill. Dette gjelder enten du er fagperson, innbygger, representerer en virksomhet eller har andre roller. Innspillene vil mottas av sekretariatet og formidles videre til folkepanelets medlemmer.

Innspill som inneholder trusler eller æreskrenkelses vil ikke bli publisert. Disse vil heller ikke bli gitt til panelet. Folkepanelet avgjør hvordan de vil behandle innspillene de mottar.

Muligheten for å gi innspill til panelet utløper 03.01.2025.

HVA SKJER NÅ?

- Vi samler opp alt dere har laget i dag, oppsummering legges ut på nettsiden
- Folkepanelet jobber videre, helgen 11-12.januar
- Da skal vi:
 - Utforme anbefalinger
 - Konkretisere og verifisere
- Ferdigstille arbeidet på samling 21.januar
- Klargjøre til overlevering 4.februar
 - Invitasjon til overlevering/publiserte anbefalinger sendes dere

HJEMMESIDEN TIL FOLKEPANELET

Nasjonalt folkepanel om bærekraftig forbruk

 NB

Søk

[Om folkepanelet](#) ▾

[Engasjer deg](#)

[Viktige datoer](#)

[Aktuelt](#)

ETT ORD FRA HVER

Velg ett ord som beskriver hva
du sitter igjen med fra i kveld

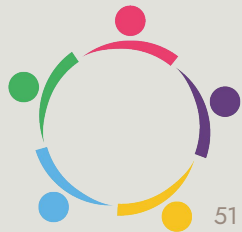
Skriv i chatten

TUSEN TAKK FRA ALLE MEDLEMMENE

TAKK FOR I KVELD!

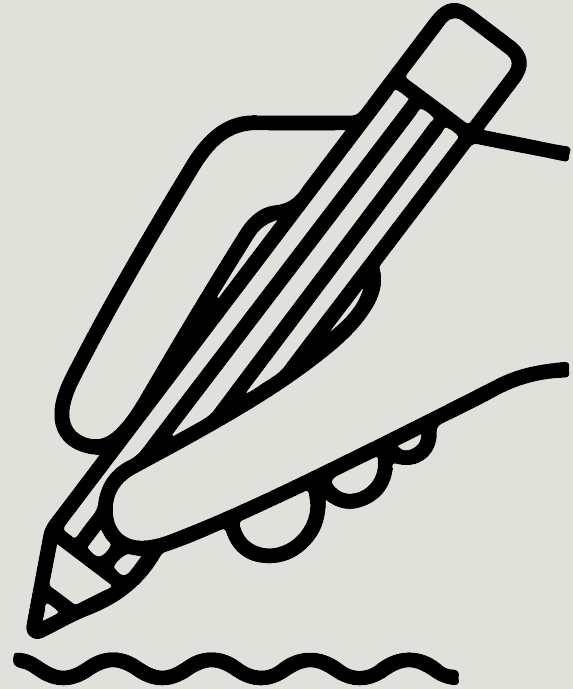

FINN FREM PENN OG PAPIR

Nå skal vi snart lytte til fagkunnskap

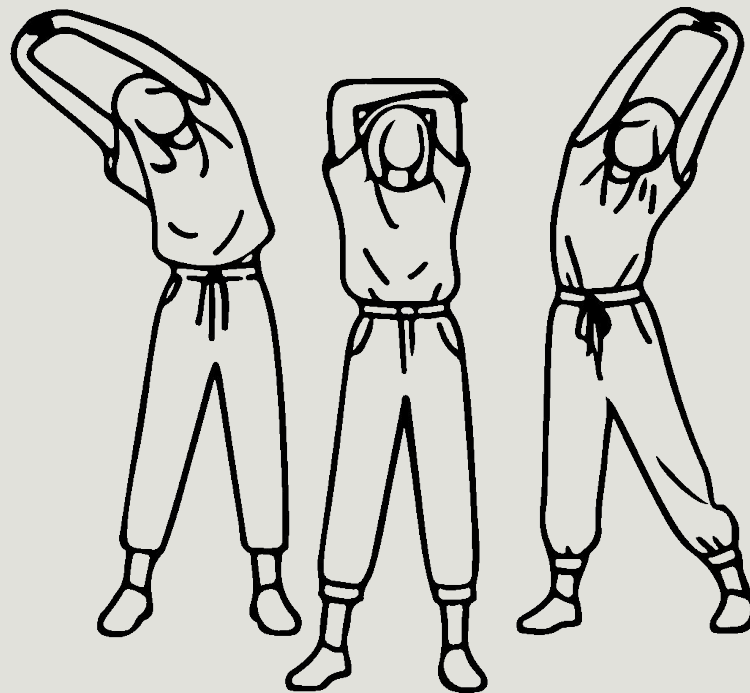
Finn frem penn og papir og noter i vei

Spør! Hvis du lurer på noe gjør
garantert noen andre det også

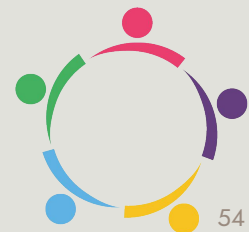

KORT PAUSE

Vi starter opp kl 19.00

DEL 2 SAMLING FOLKEPANEL

FAGINNLEGG

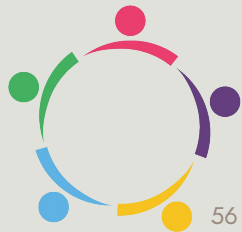
- Om **Livskvalitet, det gode liv, sosial ulikhet og forbruk.**
- Hva vet vi om det som gir gode liv?
- Husk å ta notater:
 - Hva er viktig å ta med videre i arbeidet?
 - Hvilke spørsmål skal vi jobbe med?
 - Spørsmål til avklaring?

Ragnhild Bang Nes, psykolog og forsker Folkehelseinstituttet

GRUPPEOPPGAVER

GRUPPEOPPGAVE

Bli enige sammen og noter så ned på Padlet.

15 minutter totalt.

Den som sist var hos frisøren noterer
Den som hadde bursdag sist styrer
tiden og passer på at alle får komme
til orde

-
- Hva er viktig å ta med videre?
 - Hvilke spørsmål skal vi jobbe med?

SVAR PÅ

:Padlet

SoCentral • 6 dager

Samling 3 Gruppeoppgave 3: Sosial ulikhet i forbruk og det gode liv

Hva er viktig å ta med videre i arbeidet? Hvilke spørsmål skal vi jobbe med?

Gruppe 1

Gruppe 2

Gruppe 3

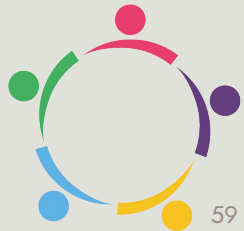
Gruppe 4

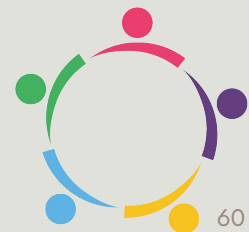
Gruppe 5

SPØRSMÅL FRA DELTAKERE

OPPSUMMERING

ØNSKER/TRENGER DERE MER KUNNSKAP?

- Dette har dere sagt at dere kan trenge:
 - Hva har fungert i andre land?
 - **Utslipp per varegruppe**
 - **Hvem er det som sertifiserer varer (sertifiseringsordninger)**
 - **Destruering av nye varer**
 - **Norges forpliktelser til EU/EØS regelverk**
 - Reklamebransjen
- Er det noe annet som dere nå tenker det er viktig å få kunnskap om for å lage anbefalingene? Skriv i chaten, eller send Håkon det på e-post

HUSK DATOER FOR SAMLINGENE

- 11-12. januar Gardermoen
- 21. januar kl. 17 – 20 digitalt
- 4. februar overlevering

NESTE SAMLING 11-12 JAN

- Formål :
 - Felles oversikt over hva vi har lært og hvor langt vi har kommet
 - Hatt en god samtale om hva det gode liv betyr for oss alle
 - Få ferdigstilt våre felles verdier og gjøre dem konkrete
 - Lære mer og ha en plan for hva som må skje nå
 - Lage godt utkast på anbefalinger

PROGRAM & OPPSUMMERING KOMMER, SJEKK MAIL

- Hotellet er samme som sist: Thon Hotel Oslo Airport, 11-12. januar kl 10 - 16.00
- Oppsummering fra i kveld og program kommer på mail i neste uke
- Expert Reiser organiserer reise og opphold for dere
- Hvis dere lurer på noe frem til neste gang så er det bare å ta kontakt!

EKSEMPLER PÅ BÆREKRAFTIG FORBRUK

OG IKKE...

“CHALLENGE”

Til neste gang vil vi be deg om å se på hverdagen din med forbruksøyne:

- Eksempler på ting du eller din familie har begynt/sluttet med siden du ble medlem av Folkepanelet?
- Gode eksempler på vaner og atferd som er bærekraftig forbruk?
- Eksempler på steder/situasjoner hvor det er vanskelig å ha bærekraftig forbruk?
- Ta gjerne et bilde som illustrerer det og skriv 3-4 linjer om det.
- Vi sender ut en google forms

ETT ORD FRA HVER

Velg ett ord som beskriver hva
du sitter igjen med fra i kveld

Skriv i chatten

